

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

**ЗБІРНИК ТЕЗ ДОПОВІДЕЙ
78 НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
ВИКЛАДАЧІВ АКАДЕМІЇ**

Одеса 2018

Наукове видання

Збірник тез доповідей 78 наукової конференції викладачів академії
23 – 27 квітня 2018 р.

Матеріали, занесені до збірника, друкуються за авторськими оригіналами.
За достовірність інформації відповідає автор публікації.

Рекомендовано до друку та розповсюдження в мережі Internet Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій,
протокол № 12 від 24.04.2018 р.

Під загальною редакцією Заслуженого діяча науки і техніки України,
Лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки,
д-ра техн. наук, професора Б.В. Єгорова

Укладач Т.Л. Дьяченко

Редакційна колегія

Голова

Єгоров Б.В., д.т.н., професор

Заступник голови

Поварова Н.М., к.т.н., доцент

Члени колегії:

Амбарцумянц Р.В., д-р техн. наук, професор

Безусов А.Т., д-р техн. наук, професор

Бурдо О.Г., д.т.н., професор

Віннікова Л.Г., д-р техн. наук, професор

Волков В.Е., д.т.н., професор

Гапонюк О.І., д.т.н., професор

Жигунов Д.О., д.т.н., доцент

Іоргачова К.Г., д.т.н., професор

Капрельянц Л.В., д.т.н., професор

Коваленко О.О., д.т.н., ст.н.с.

Косой Б.В., д.т.н., професор

Крусір Г.В., д-р техн. наук, професор

Мардар М.Р., д.т.н., професор

Мілованов В.І., д-р техн. наук, професор

Осипова Л.А., д-р техн. наук, доцент

Павлов О.І., д.е.н., професор

Плотніков В.М., д-р техн. наук, доцент

Станкевич Г.М., д.т.н., професор,

Савенко І.І., д.е.н., професор,

Тележенко Л.М., д-р техн. наук, професор

Ткаченко Н.А., д.т.н., професор,

Ткаченко О.Б., д.т.н., професор

Хобін В.А., д.т.н., професор,

Хмельнюк М.Г., д.т.н., професор

Черно Н.К., д.т.н., професор

навчання до 72837 осіб – 2014-2015 р. та 28362 осіб – 2016-2017 р. навчання). Обмежується доступність якісної освіти, зокрема на фоні скорочення кількості ЗВО III-IV рівнів акредитації (349 – 2010 р. до 287 – 2016 р.) і числа студентів. У майбутньому вища освіта стає дедалі недоступною для бідніших верств, які, за різними оцінками, складають до 80 % населення країни. Система освіти потребує постійної актуалізації – форми, способи і зміст навчання, які були ефективні ще десять років тому, не є такими сьогодні. Тому для підтримки рівня підготовки інтелектуального капіталу необхідна модернізація та адаптація системи освіти (особливо вищої) під вимоги ринку, і не тільки внутрішнього. Про що свідчать низькі показники привабливості дослідницької (наукової) системи, так зокрема на зовнішньому ринку наші заклади вищої освіти поки вважаються дуже слабкими конкурентами в порівнянні не тільки з першою десяткою світових лідерів (Стенфорд, Оксфорд, Гарвард та ін.), а й з першою сотнею. У рейтинг World University Rankings 2015-2016 рр. увійшли тільки шість українських університетів: Київський національний університет ім. Т. Шевченка (позиція 421/430); Харківський національний університет ім. Каразіна (позиція 491/500); НТУУ Київський політехнічний інститут (позиція 551/600); Донецький національний університет і НТУ «Харківський політехнічний інститут» (позиція 700+); Сумський державний університет (позиція 701+).

Відносно висока оцінка за показниками «Підприємницькі інвестиції» здебільшого обумовлена складною соціально-економічною ситуацією в країні, зокрема, дефіцитом фінансових ресурсів, які мають в розпорядженні уряд України і регіональна влада, що ускладнює процес фінансової підтримки інноваційного розвитку з боку держави. Основним джерелом фінансування інноваційних витрат залишаються власні кошти підприємств – 22035970,7 грн. (94,9 %), про те, недосконала структура загальних інноваційних витрат, зокрема: понад 85,3 % витрат спрямовувалось на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення, лише 8,9 % – на здійснення науково-дослідних розробок власними силами, 1,7 % – на придбання результатів науково-дослідних розробок у інших підприємств (організацій), 0,3 % – на придбання існуючих знань від інших підприємств або організацій, призводить до низьких показників рейтингу за такими складовими як «Фінанси і підтримка», «Зв'язки» та «Інтелектуальні активи». Низькі показники ефективності за складовою «Інноваційність» обумовлені низьким рівнем інноваційної активності підприємств України, про що свідчить відносна вага інноваційно активних підприємств у загальній кількості промислових підприємств та обсязі реалізованої ними продукції. У 2016 році інноваційною діяльністю в промисловості займалися 834 підприємства, що складає – 18,9 %. Обсяг реалізованої ними інноваційної продукції у загальному обсязі реалізованої промислової продукції складає 2,5 %, тоді як в Євросоюзі цей показник перевищує 75 %.

Слід відзначити, що суб'єктів малого та середнього бізнесу (МСП), за досліджуваний період 2010-2016 рр. серед них не було. А саме вони повинні стати «локомотивом» інноваційного підприємництва. Експорт інноваційних товарів становив 517 млн дол., імпорт – 1934 млн дол., що свідчить про орієнтацію підприємців на запозичення за кордоном, а не на розвиток та трансфер своїх інновацій. Таким чином, результати аналізу свідчать про те, що в Україні не дивлячись на існуючий людський потенціал нажаль ще не сформовані задовільні передумови для інноваційного розвитку.

СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

**Константинова Т.В., здобувач
Одеська національна академія харчових технологій**

Недавні політичні та економічні події які пов'язані зі змінами в теорії та практиці розвитку економічного ринку призвели до того, що фахівці харчових підприємств визнають важливість і зв'язок між вирішенням проблем та навичками прийняття рішень стосовно

розвитку харчових підприємств, створення стратегії та планування їх діяльності. У свою чергу, рівень розвитку харчових підприємств є основою формування системи продовольчої безпеки країни. Зокрема, оцінка впливу політичних, економічних, соціально-культурних, екологічних та інших зовнішніх чинників на політику продовольчої безпеки та подальші організаційно-економічні пропозиції стають визначальними на етапі стратегічного планування та розробці механізмів управління стратегічного розвитку харчових підприємств.

Деякі вчені та дослідники вивчали проблему соціально-політичних аспектів та їх вплив на розвиток підприємств, але в сучасній літературі в постановці проблеми даного дослідження немає теоретичних механізмів та засобів здійснення та урегулювання діяльності харчового підприємства під впливом соціальних, політичних, культурних та ін. чинників. Недостатнє і недосконале розв'язання проблеми соціально-політичних чинників впливу на діяльність підприємств харчової промисловості є актуальними для продовольчої галузі й економіки України загалом.

Соціально-політичні чинники, що впливають на бізнес, набувають нині величезного значення в Україні. Навіть, декілька чинників, особливостей державної політики можуть вплинути на планування діяльності харчового підприємства. Діяльність усіх харчових підприємств є підпорядкованою українському законодавству. Власники і керівники бізнес-структур повинні з'ясувати, як майбутні закони можуть вплинути на розвиток їх харчових підприємств. Політичне та соціальне середовище може впливати на планування діяльності харчового підприємства по-різному. Може виникнути чинник ризику та призвести до серйозних втрат. Власники і керівники бізнес-структур мають розуміти, що політичні та соціальні чинники мають найпотужний вплив на результати. Ці чинники також впливають на державну політику місцевого та регіонального рівнів. Внаслідок цього, харчові підприємства вимушені бути готовими для вирішення місцевих і міжнародних наслідків політики. Будь-які зміни в державній політиці й становлять соціально-політичні чинники. Зміни можуть бути економічними, правовими, соціальними або сумішшю цих чинників.

Наприклад, збільшення або зменшення податку може бути прикладом елемента державної політики. Найвищі органи влади можуть збільшити податки для деяких харчових підприємств або зменшити їх для інших. Такі рішення матимуть прямий вплив на харчові підприємства. Отже, власники і керівники бізнес-структур повинні завжди бути обізнаними щодо таких політичних чинників. Заходи державної політики, такі, як зміни відсоткової ставки, можуть впливати на моделювання попиту харчових підприємств. Певні чинники взаємозв'язані багато в чому, наприклад:

- політичні рішення впливають на економічне середовище;
- політичні рішення впливають на соціокультурне середовище країни;
- політики можуть впливати на швидкість виникнення нових технологій;
- політики можуть впливати на прийняття та впровадження нових технологій.

На мою думку, соціально-політичне оточення, мабуть, є найменш передбачуваним елементом у всьому бізнес-середовищі. Розвивається циклічна політична обстановка, оскільки демократичні уряди повинні проводити переобрання кожні декілька років. Цей зовнішній елемент бізнесу містить ефекти груп тиску, а ці групи тиску, у свою чергу, схильні змінювати державну політику. Оскільки політичні системи в різних сферах є відмінними, політичний вплив також відрізняється. Населення країни демократично обирає систему відкритої влади. У тоталітарних системах влада уряду виходить із обраної групи. Корупція є перешкодою для економічного розвитку багатьох країн, в тому числі України. Деякі харчові підприємства не тільки виживають, а й демонструють зростання, пропонуючи хабарі державним службовцям. В цьому випадку успіх та зростання цих харчових підприємств не базується на ціні, яку вони пропонують споживачам.

Зазначимо, що брак політичної стабільності в країні впливає на бізнес-операції. Особливо це стосується харчових підприємств, які працюють на міжнародному рівні. Наприклад, агресивне захоплення може призвести до повалення або відставки уряду, а це, у

свою чергу, може призвести до масових заворушень, розкрадань та загальних розладів у навколишньому середовищі. Це порушує ділові операції, руйнує бізнес-середовище.

Сьогодні в Україні вже не виникає сумнівів щодо необхідності та актуальності планування стратегічного розвитку харчових підприємств під впливом соціально-політичних чинників. В нашій державі активно розвивається і запроваджується стратегічний підхід до планування сталого розвитку харчових підприємств у соціально-політичному середовищі.

Нині суттєво видозмінюються функції, що реалізуються під час процесу планування, зазнає змін сама роль планування розвитку у системі харчового підприємства. Воно все більше стає інструментом підвищення конкурентоспроможності підприємств, засобом об'єднання різних харчових підприємств навколо нових цінностей і довгострокових пріоритетів. Така активізація стратегічного планування, з одного боку, є закономірним етапом розвитку підприємств, з іншого – намаганням даних підприємств знайти адекватні інструменти та механізми для відповіді на виклики у країні та світі, коли суттєво пришвидшуються процеси, в тому числі політичні, економічні, соціальні, технологічні, екологічні тощо. Додатковим виміром нинішньої ситуації є розвиток інформаційного суспільства, що генерує нові численні види діяльності, які управлінці мають враховувати задля цілей сталого розвитку харчових підприємств.

ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОРТІВ В КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ ОЛІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

**Горбаченко С.А., к.е.н. кафедри управління бізнесом
Одеська національна академія харчових технологій**

Олійно-жирова галузь займає провідне місце в структурі переробних підприємств агропромислового комплексу України. Це одна з найбільш бюджетоутворюючих та валютоємних галузей аграрного виробництва. Так, за даними асоціації «Укроліяпром» [1], за 2016 рік було експортовано продукцію олійно-жирової галузі на суму понад 3,7 млрд дол. США, що складає близько 30 % від загального експорту продукції АПК України. Поставка рослинної олії в більшість країн здійснюється морським транспортом, що обумовлює необхідність виявлення проблем розвитку експортної інфраструктури олійної промисловості, в рамках якої морський порт виступає ключовим об'єктом, від результативної діяльності якого залежить збільшення обсягу експорту та рівень конкурентоспроможності продукції на світовому ринку.

Серед об'єктів портової інфраструктури, найбільш важливою складовою логістичного ланцюжка при поставках рослинної олії на експорт є олійно-наливні перевалочні термінали. Сектор припортових інфраструктурних потужностей з перевалки наливних вантажів диверсифікований за основними портами. Так, за даними державного підприємства «Адміністрація морських портів України», перевалка рослинної олії в 2016 році склала 4709,87 тис. т, що на 714,84 тис. т або на 17,89 % більше в порівнянні з попереднім роком за рахунок зростання виробництва продукту в Україні та сприятливих цін на світовому ринку [2].

Зокрема, за 2016 р. державними стивідорними компаніями на причалах АМПУ було оброблено 171,69 тис. т олійних вантажів (3,65 % загального обсягу), приватними стивідорними компаніями – 4538,17 тис. т (96,35 % загального обсягу), у т.ч. приватними стивідорними компаніями через причали АМПУ перероблено 3750,41 тис. т олійних вантажів (79,63 % загального обсягу). Частка приватного сектору в обсягах вантажопереробки олії продовжує збільшуватися: за 2013-2016 рр. зростання вантажопереробки приватними стивідорними компаніями на причалах АМПУ сягнуло 43,03 % [3]. Означеного результату було досягнуто, насамперед, за рахунок поглиблення спеціалізації, підвищення якості послуг та модернізації інфраструктурних об'єктів.

СЕКЦІЯ «ЕКОНОМІКА ПРОМИСЛОВОСТІ»

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЕКОНОМІКИ	
Кулаковська Т.А.	252
КЛАСТЕРИ ЯК ІНСТРУМЕНТ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОПРОДОВОЛЬЧОЇ СФЕРИ РЕГІОНУ	
Самофатова В.А.	253
ФЕНОМЕН УКРАЇНИ ЯК РУРАЛЬНОЇ КРАЇНИ	
Павлов О.І.	254
СТРАТЕГІЧНІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ ПИВОВАРНОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Яблонська Н.В.	255
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ВЕРТИКАЛЬНО ІНТЕГРОВАНИХ АГРОПРОМИСЛОВИХ	
ХОЛДІНГІВ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	
Дідух С.М.	256
ЕКСПОРТНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ	
Лобочька Л.Л., Фрум О.І.	258
ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ	
ПІДПРИЄМСТВ	
Магденко С.О.	260
ПЕРЕВАГИ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОРГАНІЧНОГО СЕГМЕНТУ РИНКУ ПРОДОВОЛЬЧИХ	
ТОВАРІВ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ	
Мартинюк О.М.	261

СЕКЦІЯ «УПРАВЛІННЯ БІЗНЕСОМ»

ЕКОНОМІЧНІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ХЛІБОПЕКАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ	
УКРАЇНИ	
Басюркіна Н.Й.	263
КЛІЄНТСЬКІ ПРИВІЛЕЇ В ПРОГРАМАХ ЛОЯЛЬНОСТІ	
Бровкіна Ю.О.	265
СПОЖИВЧІ ІННОВАЦІЇ, ОРІЄНТОВАНІ НА БРЕНД	
Вігуржинська С.Ю., Колесник В.І.	266
ПОТЕНЦІАЛ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ	
Карпінська Г.В.	267
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ АСПЕКТИ ВПЛИВУ НА ДІЯЛЬНІСТЬ ХАРЧОВИХ ПІДПРИЄМСТВ	
В УКРАЇНІ	
Константинова Т.В.	269
ПРОБЛЕМИ МОДЕРНІЗАЦІЇ ПОРТІВ В КОНТЕКСТІ ПОТРЕБ ОЛІЙНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ	
Горбаченко С.А.	271
ОЦІНКА ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ АКТИВНОСТІ АГРОПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА	
ЯК ЕТАП ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ	
Кривоногова І.Г.	272
ТОРГІВЛЯ ОБ'ЄКТАМИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	
Крупіна С.В.	274
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ «SHARE ECONOMY»	
Свистун Т.В.	276
ОСОБЛИВОСТІ ОЦІНКИ РИЗИКІВ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ: МЕТОДИЧНИЙ АСПЕКТ	
Шалений В.А.	277
ПРОБЛЕМИ ОХОРОНИ БІОСФЕРИ В УКРАЇНІ	
Немченко Г.В.	279

СЕКЦІЯ «МАРКЕТИНГ, ПІДПРИЄМИЦТВО І ТОРГІВЛЯ»

ЕВОЛЮЦІЯ ПОНЯТТЯ «ПРОДОВОЛЬЧА БЕЗПЕКА» В КОНТЕКСТІ ГЛОБАЛІЗАЦІЙНИХ ЗМІН	
Кордзая Н.Р., Сгоров Б.В.	280
КОНЦЕПЦІЯ ОБРАЗУ ПРОДУКЦІЇ В РЕКЛАМІ У ВІДПОВІДНОСТІ З СПОЖИВЧИМИ	
ПОТРЕБАМИ І ЗАПИТАМИ	
Мардар М.Р., Устенко І.А., Статєва М.С.	282
ДОСЛІДЖЕННЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СПОЖИВАЧІВ ВІНА	
Брайко М.Г., Голубьонкова О.О.	285
ДОСВІД ВИЖИВАННЯ ВІНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ В КРИЗОВИХ УМОВАХ НА	
ПРИКЛАДІ ПрАТ «ОДЕСАВИНПРОМ»	
Голодониюк О.М.	286